

הבסיס לכתיבת הקוד האתי הוא של הארגון האמריקאי לשימור, AIC. הפרשנויות שנוצרו ע"י חברי ה-AIC ואושרו ע"י מועצת המנהלים שלו, מיועדות להרחיב את הקווים המנחים (Guidelines for Practice) של אותו ארגון, כדי לשרת את הצרכים של תחומי ההתמחות השונים ולהתאים להתפתחויות ולשינויים במקצוע. מטרתן להגדיר התנהלות מקובלת ועדכנית במקצוע השימור ולתת המלצות שיעזרו למשמרים בשאיפתם להתנהלות אתית. פרשנויות אלה מהוות גם כלים חינוכיים ומשאבי מידע שיסייעו בשיפור התנהלות המקצועית.

2010-05-25

קוד אתי למשמרים

מבוא

הבסיס לכתיבת הקוד האתי הוא של הארגון האמריקאי לשימור, AIC.

הפרשנויות שנוצרו ע"י חברי ה-AIC ואושרו ע"י מועצת המנהלים שלו, מיועדות להרחיב את הקווים המנחים (Guidelines for Practice) של אותו ארגון, כדי לשרת את הצרכים של תחומי ההתמחות השונים ולהתאים להתפתחויות ולשינויים במקצוע. מטרתן להגדיר התנהלות מקובלת ועדכנית במקצוע השימור ולתת המלצות שיעזרו למשמרים בשאיפתם להתנהלות אתית. פרשנויות אלה מהוות גם כלים חינוכיים ומשאבי מידע שיסייעו בשיפור התנהלות המקצועית.

הערה כללית:

כדי למנוע סרבול לשוני הקוד כתוב בלשון זכר, מובן מאליו שהכתוב מתייחס לנשים וגברים גם יחד.

1. התנהגות (Conduct)

שמירה על קוד אתי היא חלק בסיסי מהתנהלות מקצועית. הקוד נכתב ע"י קבוצה מצומצמת, ובאחריות כל חברי הקבוצה לקדם הבנה ושמירה על הקוד. כל חבר במקצוע חייב זאת לעמיתיו, שהרי קוד אתי יכול להיות אפקטיבי רק כאשר כל אחד מאנשי המקצוע לוקח אחריות אישית לביצועו.

א. רציונאל לשמירה על קוד אתי:

- הקוד האתי מקדם סטנדרטים מוסכמים להתנהלות מקצועית.
- שמירה רחבה על קוד אתי מעלה את רמת הביטחון במקצוע, מה שמקדם אינטראקציה חיובית עם בעלי מקצוע אחרים ועם הציבור.

ב. מינימום להתנהלות מקצועית מקובלת:

- על המשמרים לקרוא את הקוד במלואו.
 - על המשמרים לדבוק בקוד כדי שהתנהלותם המקצועית תיחשב לאתית.
- ג. התנהלות מומלצת:
- כל המשמרים ישמרו על הקוד האתי.
 - משמרים יכירו לחברי מקצועות הקרובים למקצוע השימור ולציבור את הקוד האתי.

ד. התנהלות מיוחדת:

במקרים מיוחדים שמירה קפדנית על הקוד אינה אפשרית, אך התנהלות המשמרים תהיה עקבית, בהתאם לעקרונות הקוד וכוונותיו. מקרים מיוחדים אלה יתוארו בהרחבה בסעיפי "התנהלות מיוחדת" להלן.

2. חשיפה (Disclosure)

חשיפת מידע בין אנשי המקצוע על חומרים ושיטות עבודה תאפשר שימוש והערכה מקצועית נאותים. לא תמיד היה זה המצב בעבר במקצוע השימור: נוסחאות סודיות ושיטות ייחודיות היו שכיחים. מכיוון ששימור הוא מקצוע מתפתח, חשוב ביותר שאנשי מקצוע יחליפו מידע.

א. רציונאל:

חשיפה מקדמת התמקצעות ע"י הוצאת ה"מסתורין" מחומרים ושיטות טיפול ובכך מובטח שבחירת החומרים והשיטות תהיה מבוססת על כל המידע הרלוונטי. פרסום בספרות מקצועית peer-reviewed מוסיף אמינות למידע הנחשף.

ב. מינימום התנהלות מקצועית מקובלת:

- כאשר המשמר מציג חומרים ושיטות חדשים לשימוש מקצועי, חובה לחשוף כל מידע (כגון הרכב ותוצאות של בדיקות ושל אנליזות) בפורומים המתאימים.

- משמר המחזיק בפטנט לחומר או שיטה חייב לחשוף את מרכיביו.

ג. התנהלות מומלצת:

- חשיפה צריכה להיעשות בספרות המקצועית peer-reviewed.
- משמר המחזיק בפטנט לחומר צריך לחשוף את הנוסחה.

3. חוקים ותקנות (Regulations & Laws)

א. רציונאל:

- למנוע עבירות על חוקים ותקנות ארציים ומקומיים ולמנוע הליכים משפטיים
- לסייע למשמרים לפתח תהליכי עבודה המתאימים למעמד החוקי של נכסי תרבות
- למנוע נזק או פגיעה בשמו הטוב של מקצוע השימור

ב. מינימום התנהלות מקצועית מקובלת:

- משמרים יכירו חוקים ותקנות הרלוונטיים למקצוע, במיוחד אלה המוצגים בספרות המקצועית.
- משמרים יתייעצו עם עורכי דין או בעלי סמכות מתאימים לגבי חוקים ותקנות רלוונטיים.
- מומלץ למשמרים לדווח לרשויות על עבירות על חוקים רלוונטיים.
- משמרים יכירו וישמרו על הסכמים וכתבי זכויות אחרים הקשורים למקצוע, ועל קודים אתיים של ארגונים מקצועיים אחרים.

4א. בריאות ובטיחות (Safety & Health)

א. רציונאל:

תהליכי עבודה בשימור דורשים לעתים שימוש בחומרים או בשיטות שעלולים לסכן את בריאותם ובטיחותם של המשמרים, של אנשים אחרים המעורבים בתהליכי העבודה ושל הציבור. נושא זה לא קיבל בעבר את תשומת הלב הנדרשת ולכן חשוב מאוד שאנשי מקצוע השימור יהיו מודעים לסוגיות של בריאות וגיהות.

ב. מינימום התנהלות מקצועית מקובלת:

- המשמר חייב לעבוד לפי סטנדרטים ותקנות מקובלים בנושאים: בטיחות בעבודה; שימוש, אחסון, נגיעה וזריקה של חומרים מסוכנים; מניעת שרפות. (בארה"ב התקנים הם: OSHA; NIOSH).
- המשמר חייב להיות מודע לסיכונים הטמונים בנכסי תרבות, ביניהם: פעילות ביולוגית (של חיידקים, פעילות פטרייתית) בתוך נכסי תרבות או עליהם; מרכיבים כימיים בנכסי תרבות (למשל: עופרת, שכבות צלולוז ניטרט, אסבסט, רדיום); כימיקלים שנשארו מטיפולים קודמים (למשל: תרכובות מתכות כבדות); נתונים פיזיים של נכסי תרבות (למשל: משקל, קצוות חדים, בניינים לא יציבים).
- המשמר חייב להיות מודע לסיכונים הטמונים בחומרים ובשיטות הטיפול השימוריים, וביניהם: סולבנטים, פיגמנטים, צבעים וכימיקלים אחרים; שיטות רדיוגניות (קרני X, בטה-רדיוגרפיה, קרינה אולטרה סגולית); סכנות פיזיות שבעבודה (כגון תנועות החוזרות על עצמן, מאמץ העיניים, שימוש בכלים חשמליים).
- המשמר צריך להבטיח שכל אנשי הצוות העובדים תחתיו יקבלו את המידע הדרוש בנושאי בריאות ובטיחות, כולל התנהלות במקרי חירום.

ג. התנהלות מומלצת:

המשמר צריך:

- להשתמש בשיטות ובחומרים המזיקים במידה הפחותה ביותר לבריאות ולסביבה
- להתעדכן באופן קבוע בנושאי בריאות ובטיחות ע"י קריאת הפרסומים המתאימים
- להשתמש באופן קבוע בכל אביזרי הבטיחות, כולל מנדפים, בגדי עבודה המגינים על הגוף, מסכות
- להשתמש בשיטות אחסון מאושרות לאחסנת כימיקלים/ סולבנטים
- להבטיח גישה נאותה להשתלמויות בנושאי בריאות ובטיחות לכל חברי הצוות
- לעודד חברי צוות לשאול שאלות ולהעלות סוגיות בנושאי בריאות ובטיחות

4ב. ביטחון (Security)

א. רציונאל:

להגן על נכסי תרבות מאבדן, נזק או בלאי בזמן שהם בחזקת המשמר ולעודד את המשמר לשתף פעולה עם אחראים אחרים, כגון אנשי ביטחון ומכבי האש.

ב. מינימום התנהלות מקצועית מקובלת:

- בחדרי עבודה ובמחסנים חייבים להיות מותקנים גלאי אש וציוד לכיבוי אש מקומי, המאפשרים טיפול במקרי חירום מקומיים.
- המשמר צריך לספק הגנה נגד סיכונים פיזיים לנכסי התרבות, הכוללים הצפות, נזילות מים מצינורות וגגות ומעיבוי, רעידות אדמה ומזיקים.
- שטחי עבודה ומחסנים חייבים להיות מוגנים מבחינת גישה, לפי השיטות המקובלות (כגון מחסומים, שלטים, שומרים, אזהרות ומנעולים בטוחים).
- המשמר חייב להבטיח תנאים סביבתיים המתאימים לנכסי התרבות.

ג. התנהלות מומלצת:

המשמר צריך להתמצא בנושאי ביטוח ולהשיג ביטוח מתאים המכסה על אבדן או נזק לנכס התרבותי אשר בטיפולו.

ד. התנהלות מיוחדת:

בטיפול הנעשה בחוץ (אתרים ארכיאולוגיים, פיסול חוצות, מבנים, מבנים זמניים), האפשרויות לאבטח נכסים באורח מלא עשויות להיות מוגבלות, אך חייב להיעשות מאמץ סביר ע"י המשמר לאבטח את הנכס.

4ג. חוזים (Contracts))

במסמך זה "חוזים" כוללים תיאורי תפקיד ותנאי עבודה (למשמרים העובדים במוסדות), וחוזים לשירותי שימור ומכתבי הסכמה (למשמרים בעבודה פרטית).

א. רציונאל:

להבטיח שהמשמר לא יתפשר על סטנדרטים מקצועיים בעבודה עם בעלים או אפוטרופוס. החוזים מתעדים את החובות שבין המשמר לבעלים/אפוטרופוס, מאפשרים הגנה משפטית לשני הצדדים ומהווים התנהלות עסקית מתקנת.

ב. מינימום התנהלות מקצועית מקובלת:

- החוזה חייב להיות כתוב, וצריך לכלול את:

היקף העבודה

תנאי התשלום או המשכורת

תנאי השירות

אישור לטיפול שימור או העברת סמכות לקבלת החלטות לגבי טיפולי שימור

חתימה ותאריך

- כאשר השירות כולל בדיקות וטיפול, החוזה צריך להתאים לדרישות התיעוד (סעיפים 24-28 במסמך זה).

ג. התנהלות מומלצת:

מומלץ שחוזים המתייחסים למומחיות מסוימת ישמשו כבסיס לחוזים במקרים דומים ושייעוץ משפטי יתקבל לפני שימוש בטופס סופי.

ד. התנהלות מיוחדת:

במקרי חירום הסכם בעל פה יכול לבוא במקום חוזה כתוב. חוזה כתוב ייחתם במהירות האפשרית.

ד4. תשלומים (Fees)

א. רציונאל:

המשמר נותן בעיקר שירות ולא מספק בד"כ סחורה או מוצרים. לא מקובל שמשמר ידרוש תשלום מופרז בעבור עבודתו, אבל לא רצוי שימעיט בערכם של שירותיו המקצועיים ומומחיותו.

ב. מינימום התנהלות מקצועית מקובלת:

- התשלומים צריכים להיות קשורים ישירות לשירותים הניתנים, ולא להיות מבוססים על ערך נכס התרבות.

- חלוקת התשלומים מקובלת במקרים של מעורבות קבלני משנה, או כשיש צורך בשירותי בדיקות מדעיות, ייעוץ מיוחד או עבודה מיוחדת.

- בקשה או תשלום בעבור שירותי תיווך שונים הם התנהלות בלתי מקובלת מבחינה אתית.

ג. התנהלות מומלצת:

- בקביעת התשלום, על המשמר להתחשב ב:

ניסיונו והשכלתו

קושי השירות, כולל סיכונים למשמר ולנכס

הזמן הדרוש

זמינות נסיעה

דחיפות העבודה

עלויות

תקורה

- גורמים אחרים יכולים גם כן להשפיע על המחיר, למשל קשר ארוך טווח בין הלקוח למשמר.

5. תקשורת (Communication)

א. רציונאל:

החלפת מידע, רעיונות, ושיקולים מקצועיים –

מבטיחה שהמשמר יהיה מודע לתנאים אשר ישפיעו על טיפול או על המלצות שימור

מבטיחה שכל פעולה העלולה לשנות נכס תרבותי נעשית בידיעה, מודעות והסכמה מלאה בין המשמר לבעל הנכס, בין אם מדובר באדם פרטי או במוסד ציבורי.

מגנה על אינטרסים וזכויות חוקיות דרך תהליך קבלת החלטות מודע

מקלה על זיהוי ופתרון של קונפליקטים וציפיות לא מציאותיות

ב. מינימום התנהלות מקצועית מקובלת:

- האחראי לנכס התרבותי צריך להימצא במקום לפני כל פעילות.
- המשמר ידרוש כל דו"ח או תיעוד אחר על היסטוריה, תנאים וטיפולים קודמים.
- המשמר ישתדל לדעת את כל ציפיות בעל הנכס באשר לתוצאות הטיפול.
- המשמר יעביר לבעל הנכס שיקולים כגון זכויות או רצונות האמן, אמונות תרבותיות העלולות להשפיע על בחירת הטיפול ושימוש סופי בנכס.
- המשמר יעביר מראש לבעל הנכס מידע על שינויים שעלולים לקרות בנכס כתוצאה מהטיפול.
- המשמר יודיע לבעל הנכס על כל גילוי משמעותי המתגלה תוך כדי טיפול, כל שינוי משמעותי בתכנית הטיפול (ראו סעיף 26ב), הכולל לוח זמנים או נזק לא מכוון שקרה במהלך הטיפול.

ג. התנהלות מומלצת:

- המשמר יהיה זמין לאורך הפרויקט
- בפרויקטים ארוכים מומלץ לדווח לאחראי בתדירות
- בתקשורת עם האחראי ישתמש המשמר בשפה שאינה טכנית. יש להשתמש ככל האפשר במודלים, דוגמאות או בשטחי טיפול קטנים המדגימים את הטיפול.

ד. התנהלות מיוחדת:

במקרה של תאונה או מצב חירום, כאשר אין אפשרות להתקשר לבעל הנכס, יפעל המשמר באופן עצמאי רק כדי להקטין את הסיכון לנזק. תקשורת עם הבעלים או האחראי לנכס תיעשה במהירות האפשרית.

6. הסכמה (Consent)

א. רציונאל:

- להבטיח שנעשה הסכם רשמי בין הבעלים, המופקדים או המוסמכים על נכס תרבותי – בין אם אדם פרטי או מוסד ציבורי – לבין המשמר, בטרם מתבצעת פעולה כלשהי בנכס.
- להגן על זכויותיהם וחובותיהם של הצדדים המעורבים בשמירה ובטיפול בנכס תרבותי, ולמנוע אי הבנות וויכוחים
- להבטיח שסטיות מהליכים שסוכמו קודם יהיו מוכרים ומוסכמים ע"י שני הצדדים

ב. מינימום התנהלות מקצועית מקובלת:

- לפני תחילת טיפול או כל פעילות שימורית אחרת (כגון דגימה, עשיית מעמד, צילום ברנטגן), יקבלו משמרים את הסכמתם של האחראים, בכתב, כמתואר בסעיף 4ג' ובסעיפים 24-26.
- שינויים בטיפול המאושר, או שינויים אחרים, כגון בהיקף העבודה, במחיר המשוער, בלוח הזמנים וכו', יוגשו בכתב ע"י המשמר לאחראים על הנכס ויאושרו.

ג. התנהלות מומלצת:

- במקרים של קבוצת חפצים דומים, ניתן לקבל אישור בכתב לקבוצה כמכלול.
- במקרי חירום משמר יכול לפעול ללא אישור בכתב רק כדי להוריד את רמת הסיכון. חובה להגיש דו"ח כתוב לאחראים לאחר המעשה.

7. מידע חסוי (Confidentiality)

הכוונה היא לכל מידע המתקבל מבדיקה, מחקר מדעי או מטיפול בנכס, וכן ליחס בין המשמר לבעל הנכס, לאחראי עליו או למיזופה הכוח.

א. רציונאל:

סודיות נשמרת כדי:

להגן על האינטרסים, הזכויות והפרטיות של בעל הנכס, בין אם זהו אדם פרטי או מוסד ציבורי

לשמור על אמינותו המקצועית של מקצוע השימור

ב. מינימום התנהלות מקצועית מקובלת:

מידע הנצבר במהלך טיפול או בדיקה ייחשב כחסוי ולא ייחשף ללא הסכמה בכתב של בעל הנכס.

ג. התנהלות מומלצת:

- המשמר יכלול בחוזה סעיף המאשר שימוש במידע לצורך תיעוד או לחומרי לימוד או מחקר, אולם יכבד המשמר את זכות בעל הנכס לסרב למתן רשות כזו.
- בפרסומים והרצאות או מצגות מומלץ שזהות בעל הנכס תישמר חסויה.

ד. התנהלות מיוחדת:

- במקרים מסוימים (כגון מקרי סכנה, חשד לרכוש גנוב, הליך משפטי), הציפייה לסודיות מבוטלת ע"י חובות חוקיות של המשמר. בעל הנכס יקבל הודעה על הפרת הסודיות הצפויה.
- בהצגות לציבור או לעמיתים מותר להשתמש במידע מבלי לשייכו לנכס תרבותי מסוים.

8. פיקוח (Supervision)

אחריות – כולל אחריות אתית – חלה על המשמר בעבודה הנעשית תחת פיקוחו.

9. חינוך (Education)

א. מינימום התנהלות מקצועית מקובלת:

- פעילות חינוכית של משמרים תוגבל לתחומים המתאימים ליכולתם, לידע ולכישורים שלהם.
- במסגרות אקדמאיות המטרות והחובות ידועות לכול. במסגרות בלתי פורמאליות שני הצדדים צריכים להגדיר ולהסכים על המטרות והציפיות.

- משמרים צריכים להימנע מניצול מצב חינוכי כדרך לקבל עזרה זולה בעבודה.

ב. התנהלות מומלצת:

במצבים של חינוך אחד-על-אחד, מומלץ לשני הצדדים לכתוב את ההסכמים ביניהם.

10. התייעצות מקצועית (Consultation)

א. רציונאל

המשמר צריך להתייחס להתייעצות או לקבלת חוות דעת שנייה כהזדמנות להבטיח רמת טיפול גאוה בנכסי התרבות ולהרחיב את הידע של בעליו. כן יראה זאת המשמר כהזדמנות להתפתחות מקצועית. התנהלות אתית כוללת את ההכרה במוגבלויות אישיות ובתרומתם של אחרים.

ב. מינימום התנהלות מקצועית מקובלת:

- להתייעץ עם עמיתים או בעלי מקצועות הקשורים לשימור כאשר יש בכך צורך לשם השלמת הידע המקצועי של המשמר
- להכיר במוגבלויות ולהפנות את בעל הנכס לעמיתים או לאנשי מקצוע אחרים במקרה הצורך
- לשתף פעולה כאשר בעל הנכס מבקש לקבל דעה נוספת, כולל מתן מידע ותוצאות של בדיקות למיניהן, שעבורן קיבל המשמר פיצוי.
- בעת מתן דעה נוספת, המשמר חייב לתת דעה אובייקטיבית, גם אם הדבר כולל פרשנות שלילית להתנהלות מקצועית של עמית.
- לאחר מתן דעה נוספת המשמר חייב להפנות את בעל הנכס חזרה למשמר הראשון, אלא אם כן הוא מאמין שהדבר יסכן את הנכס.

ג. התנהלות מומלצת:

משמרים צריכים להיות מודעים למקצועות הקשורים לשימור, כדי להציע הצעות או הפניות מתאימות.

11. המלצות והפניות (References & Recommendations)

א. מינימום התנהלות מקצועית מקובלת:

המלצות צריכות להתבסס על היכרות ישירה של המשמר עם המומלץ, או על מידע מעמית שיש לו היכרות ישירה. המשמר יבהיר את בסיס ההיכרות.

12. פרשנות שלילית (Adverse Commentary)

למרות שלא נוח למשמר להעיר הערות שליליות על התנהלות מקצועית של עמית, הדבר הוא אתי בנסיבות מסוימות. מעשה כזה תורם ליושרה (integrity) של המקצוע. חשוב להבחין בין הערה שלילית המבוססת על עובדות לבין רכילות והשמצות. המשמר צריך להיות מודע לתוצאות ולנזק האפשרי לשמו המקצועי של אדם, וגם למקצוע בכלל, שעלול להתרחש כתוצאה מרכילות.

א. רציונאל:

- להבטיח עדות אמתית והוגנת בהליכים הנוגעים להאשמות בדבר התנהלות בלתי אתית
- להבטיח שנכסי תרבות יהיו מוגנים מנזק הנגרם מהתנהלות בלתי אתית

ב. מינימום התנהלות מקצועית מקובלת:

- בעת מתן הערות שליליות יש לדאוג שלאדם כלפיו הן מופנות יינתנו הודעה על כך ואפשרות להשיב. האחריות להודעה תיפול על המשמר הנותן את ההערה, חוץ מאשר במקרים של הודעה אוטומטית (ראו סעיף 13). אי העברת הודעה כזו פירושה התנהלות בלתי הולמת.
- המשמר חייב לתת עדות אמתית וכנה כאשר הוא מעיד בהליך הדן בהתנהלות בלתי אתית.
- לא ייתן המשמר הערות שליליות בלתי מבוססות.

13. התנהלות בלתי הולמת (Misconduct)

פירושה במסגרת מסמך זה הוא אי שמירת הסטנדרטים האתיים של מקצוע השימור, המוגדרים בקוד האתי ובקווים המנחים.

אי ידיעה או אי הבנה של הסטנדרטים אינם מהווים הצדקה להתנהלות בלתי הולמת.

תאונות הקורות כתוצאה מחוסר ידע או חוסר ניסיון מקצועי של משמר, פירושן התנהלות בלתי הולמת. תאונות שהן תוצאות של נסיבות בלתי צפויות אינן מוגדרות כך.

משמרים צריכים לדווח על התנהלות בלתי הולמת, אך עליהם לשקול זאת בכובד ראש, מכיוון שלדיווח כזה עלולות להיות תוצאות רציניות.

כל התקשורת וההליכים הקשורים לנושא יהיו סודיים.

א. רציונאל:

- דיווח על התנהלות בלתי הולמת יבטיח שמירה וטיפול אתיים בנכסי תרבות.
- דיווח על התנהלות בלתי הולמת יבטיח את הרמה הגבוהה של ההתנהלות המקצועית המתוארת במסמך זה.
- תישמר סודיות במהלך ההליכים כדי להגן על כל המעורבים ועל נכסי התרבות.

ב. מינימום התנהלות מקצועית מקובלת:

- האשמות חייבות להיות מבוססות היטב. הביסוס יכול להיות בצורת תיעוד (כמוגדר בסעיפים 24-27), בדיקה ישירה של נכס תרבות, התבוננות אישית בתהליכי עבודה, היכרות עם התנאים, הכשרה או ניסיון הקשורים בעבודת השימור.
- כל אנשי מקצוע השימור המעורבים בהליך הקשור להתנהלות בלתי הולמת חייבים לשמור על סודיות.

14. ניגוד אינטרסים (Conflict of Interest)

ניגודי אינטרסים מתעוררים כאשר בעל המקצוע יכול להחליט להציג מידע העשוי לקדם מטרות, רצונות, דעות או רווח אישי הנוגדים את שימור נכסי התרבות. גם מראית עין של ניגוד אינטרסים יכולה להזיק לאמינות המקצוע.

א. מינימום התנהלות מקצועית מקובלת:

- משמרים חייבים להוציא עצמם ממצבים בעלי פוטנציאל לניגוד אינטרסים.
- מצבים כאלה יכולים לכלול:

⌘ רווח כספי ממכירת נכס שנבדק או טופל ע"י המשמר

מתן אישור ליציבות נכס לצורך השאלה למוסד בו עובד המשמר

מתן דעה ללקוח על יכולות מקצועיות של עמית שהוא גם מתחרה

- כל אינטרס ישיר במוצר או בשיטה חייב להיות גלוי והצדקת התמיכה בהם חייבת להיות מבוססת באופן עצמאי.

- בחירת מוצר או שיטת טיפול תיעשה על פי דרישות הנכס התרבותי.

ב. התנהלות מומלצת:

להמליץ לפונה לקבל דעה מקצועית אחרת במקרים של ניגוד אינטרסים אפשרי.

ישנם משמרים העובדים גם במוסד וגם באופן פרטי, וכאן טמונה אפשרות לניגוד אינטרסים, כאשר אנשים פונים למוסד כדי לקבל המלצות או הפניות למשמרים פרטיים. את ניגוד האינטרסים הזה יש לפתור ע"י המלצות ליותר מבעל מקצוע אחד. מומלץ לספק רשימה של אנשי מקצוע ופרטיהם.

15. פעילות מקצועית אחרת (Related Professional Activity)

("אימות" בסעיף זה מתייחס לפעילות הקשורה לנכסי תרבות מוחשיים ולא לקבצים דיגיטליים או אנלוגיים).

א. רציונאל:

פעילות המשמר עשוי לתרום לאימות נכסי תרבות ולביסוס ערך כספי עבורם. קיים פוטנציאל לניגוד אינטרסים בפעילות המשמר, כאשר איש המקצוע עשוי להרוויח מהערך המוסף או מיוקרתו המוגברת של הנכס. הערכה כספית ישירה או סחר בנכסי תרבות מוסיפים באופן משמעותי לסיכויים לניגוד אינטרסים.

מטרות הסחר באמנות, השמאות והאימות עשויים להיות שונות או להתנגש במטרות שימור נכסי תרבות באופנים הבאים:

- פעילויות אלה עלולות להכניס את המשמר למצב שקיים בו ניגוד אינטרסים בין צרכי הנכס התרבותי לבין המניע לרווח. דבר זה עלול להשפיע על בחירת הטיפול, מידתו וטיבו של התיעוד וכו'.
- המשמר העוסק באימות ובהערכת מצבו של נכס תרבותי עלול להיות מושפע מהיוקרה הנובעת מקשר עם נכס נדיר, מפורסם, או בעל ערך כספי גבוה. דבר זה יכול להשפיע על אינטרפרטציה של נתונים, הערכת מצב וכו'.

ב. מינימום התנהלות מקצועית מקובלת:

- חובת המשמר לשים את צרכי השימור של נכסי התרבות במקום הראשון.

- באימות נכסי תרבות המשמר חייב לנהוג לפי דרישות סעיף 17, "אינטרפרטציה".
- אסור למשמר להעריך נכס תרבותי, באופן פורמאלי או לא פורמאלי, כאשר הוא עשוי לטפל בו.
- המשמר נמצא במצב מיוחד בהשגת מידע טכני על נכס תרבותי (כגון מצבו, טיפולים קודמים, חומרים). במידה שהוא פועל כסוחר, המשמר חייב לחשוף את כל המידע שברשותו.
- כאשר הוא פועל כמשמר וכסוחר של אותו נכס תרבות, אסור למשמר לתת למכירת הנכס להשפיע על בחירת טיפול הולם.
- כאשר הוא פועל כנציג של חברה המוכרת מוצר או תהליך, חייב המשמר לנהוג לפי סעיף 13, "ניגוד אינטרסים".

ג. פעילות מומלצת:

- משמרים אינם צריכים להשתתף בסחר בנכסי תרבות בתחום העיסוק שלהם.
- משמרים צריכים להפנות בקשות לאימות או להערכה של נכס שבטיפולם לגורם עצמאי.
- כאשר הוא פועל כסוחר או כשמאי, חייב המשמר לנהוג לפי החוקים והתקנות של תחומי עיסוק אלה.

ד. התנהלות מיוחדת:

משמרים המתמחים באמן או בסגנון ספציפיים עשויים להיות ראויים לפעול גם באימות וגם בטיפול בנכסים תרבותיים מסויימים. במצב כזה המשמר חייב לחשוף את ניגוד האינטרסים הפוטנציאלי בפני בעלי הנכס ולשמור מפני השפעת פעילות אחת על השנייה.

נכסי תרבות שננטשו או שועבדו יכולים להימכר ע"י המשמר בהתאם לחוק, והדבר אינו נחשב כסחר.

16. הצדקה (Justification)

א. רציונאל:

- בדיקות ומחקר כוללים בדרך כלל הליכים שתוצאותיהם ידועות. עם זאת עלולות להיות להליכים מסוימים תוצאות שכרגע אינן מוכרות. לפיכך, כדי להימנע מהליכים שאין בהם צורך וכך להקטין סיכונים, המשמר צריך להוכיח את הצורך בפעילויות מסוג זה לפני ביצוען.

- בד"כ משתמשים בנהלים של בדיקות ומחקר על מנת:

להעריך מצב פיזי או להעריך סיכון

לעצב טיפול שימור

לתמוך במטרות מחקר היסטורי, אנתרופולוגי, או מחקר השייך לתולדות האמנות

לבצע מחקר הנוגע למוצא או אימות

לאפיין טיפולים קודמים

להבין תהליכי הזדקנות או שינוי של חומרים

ב. מינימום התנהלות מקצועית מקובלת:

- משמרים מבצעים בתדירות גבוהה בדיקות להערכת מצב ולהכנת תכנית טיפול. לנהלי בדיקות ומחקר רבים השפעה פיזית קטנה על נכס התרבות, ומשום שהיא קטנה, הם אינם דורשים הצדקה מיוחדת.

בין הנהלים האלה:

בדיקת סולבנטים לציפויים

בדיקת pH לנייר או בד

הסרת דגימות זניחות לצורך בדיקה ויזואלית ומיקרוכימיקלית

הסרה זמנית ובלתי הרסנית של פריט ארכיטקטוני לצורך בדיקה

- על המשמר לנהוג בשיקול דעת במיוחד במצבים כאלה.
- ההצדקה לבדיקות או למחקר מדעי חייבת להיות מתועדת בכתב כאשר יש סכוי לשינוי משמעותי של נכס התרבות.

על התייעוד לכלול:

כל המתואר בסעיף 24, "תיעוד"

מיקום הבדיקה על החפץ

סוג המידע המבוקש

תיאור כל הנהלים, כולל זהותם של אנשי הצוות

אסטרטגיית הדגימה

הסבירות שהנהלים יובילו למידע המבוקש

במקרה של בדיקה הרסנית יסביר המשמר מדוע שיטה לא הרסנית אינה מתאימה.

במקרה של הליך לא שגרתי דרושה הצדקה מלאה ומפורטת

במקרה שפרוצדורת בדיקה או מחקר ישפיעו על תקפותה של בדיקה נוספת (למשל השפעת צילום בקרני X על תיארוך ב-Thermoluminescence), חובה להצדיק את הראשון.

הצדקה לדגימה, בדיקה או מחקר מדעי חייבת להימסר בכתב לבעל הנכס ורשותו חייבת להינתן בכתב לפני הביצוע. כל אלה יהוו חלק מהתיעוד.

ג. התנהלות מומלצת:

- הצדקה תכלול הפניה לטכניקות ופרוטוקולים, עדיף ממקורות בספרות המקצועית.
- הצדקה לטכניקות נסיוניות, או לאלה שבשימוש לא קבוע, צריכה לכלול לפחות דעה אחת נוספת, עדיף ממומחה בתחום.

ד. התנהלות מיוחדת:

במקרים נדירים, כאשר הגישה לחפץ מוגבלת להזדמנות אחת ויחידה, ובמפגש עם חומרים בלתי צפויים, מותר לדגום אותם ללא אישור בכתב. במקרים כאלה מעשה הדגימה צריך להיות מוצדק לפי הקריטריונים המתוארים לעיל, והצדקה בכתב תוכן לאחר המעשה.

17. דגימה ובדיקה (Testing & Sampling))

א. רציונאל:

- לנכסי תרבות יש מידע אשר ניתן להשיגו אך ורק ע"י הסרה ואנליזת דגימה
- בעל הנכס מודע לצורך ונותן את הסכמתו
- מינימום חומר נלקח לבדיקה, לשם הקטנת ההשפעה
- הדגימה נרשמת כדי להבטיח שהתוצאות יפורשו כהלכה
- הדגימה נשמרת כדי לאפשר בדיקות עתידיות, לשחזר תוצאות, להשתמש בטכניקות חדשות או להגיע לאינפורמציה נוספת.

ב. מינימום התנהלות מקצועית מקובלת:

- שימוש בשיטות בלתי הרסניות ככל שהדבר אפשרי
- בחירת סוג הבדיקה, כמות הדגימה הנדרשת והערך הצפוי למידע שיתקבל מהבדיקה, צריכים להישקל כנגד השפעת ההסרה של הדגימה מהחפץ.
- גודל הדגימה לא יעלה על המינימום הנדרש לבדיקות העדכניות.

18. פרשנות (Interpretation)

א. רציונאל:

השימור עוסק בתכונות פיזיות של נכסי תרבות, ויכול לספק מידע המתקבל דרך בדיקות ומחקר מדעי. אנשים סבורים כי הצהרות משמרים מבוססות על מידע שהתקבל מעדות פיזית. קיימת סכנה שהציבור יקבל כל קביעה של משמר ככזו, גם כשהדבר אינו נכון.

ב. מינימום התנהלות מקצועית מקובלת:

- קביעות משמר בקשר לגיל, מוצא או אותנטיות חייבות להתבסס על עדות פיזית הנובעת באופן ישיר מנכס התרבות.
- דעות שאינן מבוססות על עדות פיזית חייבות להיות מזוהות ככאלה.
- בנוגע לגיל, מוצא ואותנטיות, חייב המשמר להסביר במקרים שהנתונים המדעיים אינם מספקים זיהוי סופי, שתכונותיו של חפץ מסוים עקביות לאלה של נכסי תרבות אחרים ולפיהן הוא קובע תקופה, מוצא, יצרן וכו'.
- יש להתאים לנורמות המקובלות של יושר מדעי, ולציין את מגבלות הנתונים ופירושם.
- הפרשנות תיכלל בתוך התיעוד הסופי.

ג. התנהלות מומלצת:

משמר צריך להימנע מקביעות המבוססות על דעות ולא על עדות פיזית.

19. מחקר מדעי (Scientific Investigation)

מחקר מדעי צריך להיערך ע"י מגוון בעלי מקצוע, כולל מדענים, משמרים וטכנאים. במחקר ישתמשו בנתונים הנובעים באופן ישיר מנכסי התרבות, מחומרים המשמשים לשימור נכסי התרבות, מחומרים המעתיקים היבטים של נכסי תרבות או מסביבתם. במחקר ניתן גם להשתמש בנתונים מתחומים הקשורים בשימור.

א. רציונאל:

כדי להבטיח את אמיתות המידע המתקבל ממחקר מדעי, חובה להתנהל על פי סטנדרטים ופרוטוקולים שפותחו ע"י קהילת המדענים. אי שמירה על עיקרון זה יכולה להוביל לתוצאות לא אמיתיות, חלקיות, או בלתי שימושיות.

ב. מינימום התנהלות מקצועית מקובלת:

- כמצויין לעיל, בראש סעיף 19.
- שמותיהם של כל חברי צוות המחקר ותפקידיהם חייבים להיות כתובים במחקר.

ג. התנהלות מומלצת:

- המשמר יפרסם את תוצאות המחקר בספרות המקצועית peer-reviewed.
- נתונים המתקבלים במשך המחקר יירשמו ויאוחסנו בצורה נאותה. כשהמחקר מתבצע על נכס תרבותי יישמר מיקום הנתונים כחלק מהתיעוד.
- כשהמחקר מתבצע על נכס תרבותי ייחתם הסכם כתוב בין בעלי הנכס למשמר החוקר, הסכם המגדיר את נגישות הנתונים לחוקרים אחרים (ראו סעיף 7, "סודיות").
- כל נתון לא חסוי יהיה נגיש לחוקרים אמינים נוספים.

20. שימור מונע (Preventive Conservation)

שימור מונע הוא צמצום הנזק וההרס הנגרמים לנכסי תרבות ע"י קביעת תקנונים ומימוש נהלים בתחומים הבאים:

תנאים סביבתיים נאותים

נהלים לנייד ותחזוקה באחסון, תצוגה, אריזה, הובלה ושימוש

הדברת מזיקים

הכנה למצבי חירום

Reformatting / Duplication

שימור מונע הוא תהליך מתמשך לאורך כל חייו של הנכס התרבותי ואינו מסתיים עם ההתערבות הטיפולית.

א. רציונאל:

- להאריך את חיי הנכס התרבותי
 - להקטין את הסיכון לאובדן או נזק של הנכס התרבותי
 - לדחות, להקטין או להימנע מהצורך בטיפול פולשני
 - להאריך את יעילות הטיפול
 - לספק שיטה יעילה מבחינה כספית לשימור אוצרות
 - להגדיל את השפעתו של המשמר
 - לעודד את המשמר להשתמש במגוון רחב ביותר של אסטרטגיות שימור, כגון ניהול סיכונים, תכנון ארוך טווח והגנת אתרים.
 - לעודד את המשמר לשתף פעולה עם עמיתיו בעלי האחריות להשגחה על אוספים ונכסים תרבותיים (אחראים לאבטחה וכיבוי אש, מנהלי אתרים, אחראי אוספים וצוותים טכניים).
- ב. מינימום התנהלות מקצועית מקובלת:
- יש לשקול אופציות של שימור מונע לפני שהמשמר שוקל טיפול התערבותי.
 - בתהליך קביעה וביצוע של שימור מונע, המשמר חייב לשתף פעולה עם אנשי מקצוע אחרים.
 - לפני שמשמר נותן המלצות לשימור מונע, עליו להכיר את המצב הסביבתי הקיים: טמפרטורה, לחות יחסית, אור, מזיקים, מזהמים ומרכיבי ההצבה.
 - היות שפעולות רבות של שימור מונע מבוצעות ע"י גופים אחרים, המשמר חייב להיות אחראי לקביעת סטנדרטים על פיהם יבוצעו הפעולות, ולעבור עליהם באופן קבוע. הסטנדרטים (תקנים) חייבים להיות כתובים.
 - המשמר חייב להשתמש ולהמליץ רק על פעילויות מונעות המקובלות במקצוע.
- ג. התנהלות מומלצת:
- המלצות לשימור מונע חייבות להיות כתובות ולכלול בתוכן גם המחשבות ויזואליות, במידת הצורך.
 - בהמלצות יציגו:
- ⦿ שיטות, תהליכים, וחומרים מתאימים
- דרישות לכוח אדם והתמחות ⦿ העובדים
- המלצות לשימור מונע צריכות להיות משולבות בנהלי עבודה של הארגון ובתכניותיו לטווח ארוך (נכסים תרבותיים לא ניידים צריכים להיות חלק מתכנית על לשימור).
 - לאחר הטיפול ייכללו המלצות לשימור מונע בדו"ח הטיפול.
 - המשמר צריך להיות מעורב בחינוך ובהכשרה של אנשים המעורבים בשימור מונע.

ד. התנהלות מיוחדת:

- חייבת להיות התייחסות מיוחדת לפעילות שימור מונע של נכסים מסוימים, כגון נכסים דתיים, עכשוויים, תפישתיים (קונספטואליים). במקרים מסוימים אף תיתכן החלטה לאפשר בליה במקום לבצע פעולת שימור. החלטות אלה חייבות להתקבל תוך התייעצות עם אנשי מקצוע הקשורים לאותו נכס תרבותי.
- שינוי מקום של נכס תרבותי לא נייד או של נכס הקשור לאתר מסוים צריך להתאפשר אך ורק כאופציה אחרונה (למשל: העברת מבנה כאשר סלילת כביש תגרום להחרבתו).

21. הטיפול המתאים (Suitability)

מושג הטיפול הנאות השתנה במשך הזמן, והוא ממשיך להתפתח כל הזמן. ככל שהמקצוע שלנו הולך ומעמיק, כך גם מתרחבות האפשרויות לטיפול נאות.

התובנה בנושא טיפול אחראי בנכסי תרבות מתרחבת ככל שמתפתח ומתבגר מקצוע השימור. הדבר מוביל להכרה שיש אפשרויות רבות של טיפולים מתאימים בפריט, כאשר אף אחד מהם אינו הנכון הבלעדי. הבחירה בטיפול באה מתוך חשיבה עמוקה ומלומדת ע"י המשמר, העובד בשיתוף פעולה עם אנשים מתאימים בתחום הנכס התרבותי.

רציונאל:

- לקדם גישה פתוחה וגמישה אצל המשמר
- לעודד שיקול של מגוון רחב של פעילויות אפשריות, מהימנעות מטיפול ועד לטיפולים נרחבים
- לעודד טיפולים העונים על הצרכים והמצב של הנכס, ושל הנכס בתוך הקשרו
- לעודד טיפולים הלוקחים בחשבון התפתחויות עתידיות בתחום, אך גם מתייחסים לצרכיו המידיים של הנכס
- לדכא שימוש בטיפולים "אפנתיים" אשר לא הוכחו מקצועית
- להימנע מטיפולים מיותרים
- לעודד לקיחה בחשבון של גורמים נוספים שאמורים להשפיע על בחירת טיפול, כולל גם מגבלות הכשירות של המשמר, המשאבים הזמינים, עדיפויות של בעלי הנכס, דרישות השאלה ותצוגה ועלויות.

ב. מינימום התנהלות מקצועית מקובלת:

- מטרתו הראשונה של טיפול מתאים היא שימור הנכס התרבותי עצמו.
- בבחירת הטיפול המתאים המשמר חייב להביא בחשבון את הנקודות הבאות:
 - ⌘ המאפיינים הפיזיים, התנאים הסביבתיים והצרכים המיוחדים של נכס התרבות
 - ⌘ ההקשר והשימוש בנכס התרבות (היסטורי, תרבותי, מוסדי, עכשווי ועתידי)
 - ⌘ הסביבה הפיזית שבה ימצא הנכס התרבותי והסבירות להמשך הטיפול

השלכותיו המיידיות וארוכות הטווח של הטיפול, כולל השפעתו על בדיקה, טיפול, מחקר, ושימוש עתידיים

הסיכון הפוטנציאלי של הטיפול מול הרווחים הצפויים

גבולות המיומנות המקצועית של המשמר

משאבים זמינים, כולל כוח אדם, מתקנים, ציוד ומימון

בטיחות צוות העובדים, הסביבה והציבור

- הטיפול המתאים מתייחס בעדיפות ראשונה לאי יציבות פיזית.
- בבחירת הטיפול המתאים המשמר חייב לשקול קודם כול טיפולים שפורסמו בספרות המקצועית ומקובלים בשטח המקצועי. במקרים מיוחדים (ראה סעיף 22, התנהלות מיוחדת), יילקחו בחשבון טיפולים אחרים, אבל הם מחייבים בדיקה מקדימה.
- ג. התנהלות מומלצת:
 - כאשר יש הגבלה במשאבים, צריך המשמר לשקול גישה הדרגתית להשלמת הטיפול. כל שלב יושלם בהתאם למשאבים הקיימים. הטיפול ההדרגתי רלוונטי במיוחד לפרויקטים ולאוספים גדולים.
 - תיערך הערכה לטיפול לאחר השלמתם ומדי פעם לאחר מכן. התהליך יתועד כדי לספק מידע לאנשי המקצוע ויש לפרסמו בזמן המתאים.
- ד. התנהלות מיוחדת:
 - במקרים מסוימים (פרויקטים גדולי ממדים, מצבים יוצאי דופן) חייבים לערוך בדיקה על חלק קטן נפרד או על "דמה" כדי לוודא את התאמתו של הטיפול.
 - בנוגע לטיפול בקבוצות גדולות של פרטים דומים (כגון ממצאים ארכאולוגיים, אוספי ארכיון, אוספים סיסטמיים) חייבים לבדוק דוגמה מייצגת של הקבוצה כדי לאשר התאמה של הטיפול. יש גם לקחת דוגמה אשר תהווה קבוצת ביקורת.

22. חומרים ושיטות עבודה (Materials and Methods)

א. רציונאל:

- לחלק מהחומרים ושיטות העבודה שהיו בשימוש בעבר הייתה השפעה שלילית על הנכס התרבותי. לפעמים נגרמו נזקים ולעתים נמנע שימוש בטכניקות ובדיקות חדשות. חשוב להדגיש את חשיבות בחירת החומרים ושיטות בהתאם לצרכים המיוחדים של הנכס התרבותי, וגם לקחת בחשבון את השלכות הטיפולים בעתיד.
- שימוש בחומרים ובשיטות מתאימים ומקובלים במקצוע יעזור למשמר להימנע משימוש בחומרים שלא עברו ביקורת מדעית, ויעזור לקבוע אם החומרים והשיטות מתאימים לטיפול החדש. אפשר לזהות חומרים מתאימים מתוך תוצאות של בדיקות מעבדה ופרסומן בספרות המקצועית. התהליך תורם להבנה של החומרים ושיטות העבודה ובמיוחד בנוגע לתכונותיהם בעתיד. מצד אחד הבחירה רק בחומרים ובשיטות המקובלים מגבילה את האפשרויות שבפני המשמר, אך מצד אחר הדבר מגביר את הסיכויים לטיפולים חוזרים ולאנליזות מוצלחות בעתיד.

ב. מינימום התנהלות מקצועית מקובלת:

- הפרקטיקה המקובלת אינה דבר סטטי. שינויים והתקדמות בידע ובניסיון המקצועי מחייבים את כל המשמרים להמשיך להתעדכן ע"י קריאת ספרות, ניטור והערכה של טיפולים שעשו ושיתוף עמיתים בניסיונם – המעשי והמחקרי – דרך דיונים ופרסומים.

- מטרת הטיפול חייבת להיות ברורה, כדי שיתאימו לה השיטות והחומרים הנבחרים.

- לחומרים הנבחרים חייבים להיות:

התאמה פיזית וכימית לנכס התרבותי

אפשרות זיהוי כשונים מהמקור (ראו הנחיות בסעיף 23ב')

הפיכות, כשהטיפול הבא דורש הסרת חומרים

יציבות מרבית ברמה הכימית והפיסית

תכונות שלא ימנעו טיפול חוזר או בדיקות עתידיות של הנכס התרבותי

- השיטות ייבחרו על פי רמת הכשירות של המשמר. אם הטיפול המומלץ אינו מתאים. לסמכותו ומיומנותו של המשמר, יעבור הטיפול למשמר אחר, המתאים יותר מבחינה מקצועית.

- כשאין נגישות לחומרים ולשיטות עבודה מקובלים, יש לדחות את הטיפול ולהסתפק בפעולה שמטרתה לייצב את הנכס התרבותי.

- על המשמר להבחין בין החומרים והשיטות המקובלים לבין המיושנים והניסיוניים.

- חומרים ושיטות עבודה מתקבלים מבחינה מקצועית על ידי:

מחקר ושחזור

בדיקה אובייקטיבית של שיטות עבודה בעבר

התייעצות מקצועית ושיחות פתוחות במפגשים מקצועיים

מידע תעשייתי (כמו ASTM;ANSI)

פרסום בספרות מבוקרת

- בשיקול של שימוש נרחב של החומרים והשיטות, יש לבצע בדיקה על חלק קטן מהנכס התרבותי.

- דוגמאות ייצוגיות של הנכס התרבותי שהוסרו במשך הטיפול חייבות להישמר עם הנכס, בתוך תיק העבודה או אצל הבעלים של הפריט.

- כל פרט שהוסר מהנכס התרבותי יתועד בדו"ח.

ג. התנהלות מומלצת:

- בשיקול של חומרים ושיטות לא מוכרים, או שפורסמו זה עתה, צריך המשמר להתעדכן מתוך שיחות עם עמיתיו, השתלמויות, ניסיונות בשטח והתייעצות עם משמרים אחרים.

- יש להתייחס בשמרנות לחומרים ושיטות חדשות. באחריות של המשמר להבין את השלכות השימוש.

- המשמר צריך להשתתף בהערכה ניסיונית של החומרים החדשים במעבדה ובשטח, תוך שימוש בדוגמיות בעלות ערך היסטורי, תרבותי ואסתטי מועט. שימוש ניסיוני של החומרים על הנכס התרבותי הוא סוגיה לדיונים עתידיים ולדו שיח בתוך התחום המקצועי.
- דוגמאות של חומרים לא אורגינליים שהוסרו מהנכס התרבותי בזמן הטיפול יתויקו עם הנכס התרבותי או אצל בעלי הפריט.
- ד. התנהלות מיוחדת:
 - כאשר יש סכנת אבדן של נכס תרבותי עלול להיות צורך בשימוש בחומרים לא מקובלים.
 - במצבים של נזק פעיל ומיידי יש הצדקה לשימוש בחומרים או בשיטות ניסיוניות.
 - בטיפול בפריטים בעלי ערך דתי יש לפעמים צורך להשתמש בשיטות או בחומרים מסורתיים שמאפייניהם לא עומדים בכל הסטנדרטים המקובלים במקצוע השימור.
 - יהיו מקרים בהם יהיה מומלץ להשתמש בחומרים ושיטות אותם יוכלו האנשים בשטח לתחזק, גם אם הם אינם המקובלים ביותר במקצוע השימור.
 - במקרים מסוימים יהיה צורך בשימוש בחומרים שלא ניתן להבדיל מהחומרים האורגינליים (דבק עורות, דבק חיטה, סיד, עלי זהב). מקרים אלה דורשים גם תיעוד מפורט במיוחד.
 - כאשר יש שימוש בחומרים המתחברים כימית עם הנכס התרבותי (כגון מחזקים consolidants -), בחומרים הגורמים לשינוי כימי (טיפול כימי בתצלומים, הלבנה, הברקה / פטינציה), או במקרים שהנכס התרבותי יהיה בשימוש ולפיכך דורש חיזוק חזק במיוחד (ספרים, מכונות) – יש לשקול היטב את בחירת החומרים ולהסביר זאת בבירור לבעלי הנכס. מקרים אלה דורשים גם תיעוד מפורט במיוחד.
 - אם אין אפשרות לשמור על כל החומרים שהוסרו, דוגמיות תישמרנה היטב ויש לתיימן כראוי.

23. השלמה (Compensation for Loss))

סעיף זה מתייחס להשלמה פיזית של חומר שאבד מתוך נכס תרבותי, או של מראה חיצוני מקורי האובד עקב שינוי כימי. הקו המנחה (baseline) לקביעת טיב ההשלמה וגודלה יהיה מראהו של הנכס התרבותי כאשר נחשב לראשונה כגמור. מצבו של הפריט בנקודה זו, ולא כוונת האמן, ידריך את המשמר בקביעת טיב וסדר גודל ההשלמה.

א. רציונאל:

• לשקם:

⌘ יציבות מבנית

⌘ אחידות ויזואלית

⌘ שימוש ופונקציה

• לסייע בהבנה ובהערכה של הנכס התרבותי (כגון קולות של כלי מוסיקה, צורה של כד שבור, תנועה של אוטומט [automaton])

• השלמת חסר חייבת להיות ברורה וניתנת לזיהוי, מכמה סיבות:

ש אחרת, הצופה יכול להיות מרומה בקשר לטיבה של ההשלמה ולמצבו של הנכס התרבותי, והדבר יכול להשפיע על ערכו הכספי והמדעי כביכול.

ש משמרים חייבים להבדיל בין חומר מקורי ותוספות מאוחרות כשהם מבצעים מחקרים וטיפולים.

• השלמת חסר חייבת להיות הפיכה מפני ש:-

ש תהיה אפשרות להחליפה בעתיד בחומרים חדשים מתאימים יותר

ש מידע חדש עשוי להכתיב שינוי בהשלמה של החומר

ש סגנון וטעם בתצוגה משתנים לעתים

ש הנזק לנכס התרבותי יהיה קטן במקרים של טיפול חוזר

ב. מינימום התנהלות מקצועית מקובלת:

• השלמה מחויבת בדו"ח כתוב, הכולל תצלומים או איורים. מקום ההשלמה ותיאור חומרי ההשלמה יזוהו בבירור.

• תהיה אפשרות לזיהוי ההשלמה ע"י לפחות אחת מהשיטות המקובלות:

ש בדיקה באור טבעי

ש בדיקה באור אולטרה סגול

ש בדיקה בהגדלה Low-Power Magnification

• ההשלמה חייבת להיות הפיכה ע"י שימוש בשיטות כימיות ומכניות שלא יגרמו נזקים לחומר האורגינלי, אלא אם כן זה יסכן את יציבותו של החפץ. שימוש בשכבה מבודדת עשוי להבטיח הפיכות.

• ההשלמה צריכה לכסות כמה שפחות שטח של החומר המקורי.

ג. התנהלות מקצועית מומלצת:

• שיטות זיהוי והסרת ההשלמה חייבות להיות מתוארות בדו"ח.

• ההשלמה צריכה להיות ניתנת לזיהוי ע"י צופה מנוסה.

• כאשר ההשלמה הופכת להיות חלק משמעותי מהנכס התרבותי, היא צריכה להיות ברורה לעין. ישנם מקרים בהם מקובל להשתמש בטכניקות מסורתיות שאינן נראות לעין (אריגת שטיחים מחדש, חריטה מחודשת, פורניר של רהיטים). במקרים אלה תיעוד מלא יהיה חשוב במיוחד.

• אם ההשלמה מבוססת על הנחה ולא על עדות היסטורית או קונטקסטואלית, ההשלמה חייבת להיות ברורה לעין לכל צופה.

• לפעמים תתקבל תוצאה אסתטית טובה יותר מהשלמה המכסה או אף מסירה חומר מקורי, אך על המשמר לבחור שיטת השלמה השומרת על כמה שיותר חומר מקורי לעומת השאיפה לשיפור אסתטי.

• חומר לא אורגינלי משמעותי שהוסר לפני השלמה יתועד; דוגמאות ממנו חייבות להישמר.

- חומרים שמשתמשים בהם להשלמה חייבים להיות מובחנים מבחינה פיזית או כימית, כך שיהיה ברור שמדובר בתוספות.

ד. התנהלות מקצועית מיוחדת:

- בטיפול בנכסי תרבות עכשוויים, הדרישות האסתטיות של האמן עשויות לחייב שיטות השלמה המקריבות חומר או פני שטח מקוריים כדי להגיע לתוצאה ספציפית. המשמר חייב לדווח על הרציונאל בטיפול שכזה.
- השלמת חסר בפריטים פולחניים או דתיים שבשימוש היום יכולה לחייב התערבות רחבה כדי לשקם את המשמעות הקונספטואלית. המשמר חייב לדווח על רציונאל הטיפול.
- כמה סוגי השלמות עלולים להיות בלתי הפיכים, כולל:

ש הברקה / פטינציה מחודשת

ש צביעה מחודשת

ש טיפול כימי בתצלומים

ש השלמה בצבעי מים על נייר

ש מילוי אפוקסי

ש טיוח קירות והוספת חומרי מליטה

- השלמות אלה יישקלו רק לאחר שכל האופציות של שימוש בחומרים הפיכים נבדקו היטב. הרציונאל בשימוש בחומרים לא הפיכים חייב להיות מתועד היטב.
- אם ההשלמה מכסה את רוב השטח האורגינלי, דוגמה מייצגת של המשטח ההיסטורי תישאר במקומה המקורי (גימור ארכיטקטואלי – הברקה מחודשת).
- במקרים מסוימים (חדרים תקופתיים, מכונות, אתרים היסטוריים), בהם הנזק הוא גדול מאוד, שמירת פני השטח עלולה להיות יקרה מדי. יש לעשות את המקסימום לשמור ולבודד לפחות חלק מפני השטח המקוריים, אפילו אם יכוסו.
- במקרים מסוימים יהיה שימוש בחומרים חדשים אשר מחליפים או מטשטשים את פני-השטח האורגינליים (יציקת עלים [leaf casting], הברקה / פטינציה מחודשת, או גימור ארכיטקטוני) ולא יהיו נראים לעין בבדיקה רגילה. תיעוד השטח המקורי הוא הכרחי, כמו גם צילומים ואיורים אחרים של היקף הטיפול. הרציונאל של הוויתור על פני השטח האורגינליים ינומק היטב.

24. תיעוד (Documentation)

א. רציונאל

- חובה על המשמר ליצור ולנהל תיעוד מדויק, שלם וקבוע לבדיקות, דגימות, מחקר מדעי וטיפול הנערכים על ידם.
- מטרות התיעוד הן:
 - ש לקבוע את מצבו של הנכס התרבותי

- ש לסייע בשמירה על הנכס ע"י מתן מידע בעל חשיבות לטיפול עתידי
- ש להעשיר את המקצוע כולו במידע שנצבר
- ש לסייע לבעלי הנכס ולחברה בהערכת התכונות האסתטיות, הקונספטואליות והפיזיות של הנכס
- ש לסייע למשמרים בהתפתחותם המקצועית
- ש לספק מידע העשוי למנוע אי הבנות ואף הליכים משפטיים
- ב. מינימום התנהלות מקצועית מקובלת:
 - אין לוותר על חובת התייעוד בשום מקרה
 - התייעוד יכלול את:
 - ש מטרת התייעוד
 - ש שם המתעד
 - ש תאריך התייעוד
 - דו"ח ייכתב בכל פעם שנכס תרבותי נבדק, נדגם, עובר שינוי, עובר אנליזה או טיפול, או ניזוק, וכאשר נכס תרבותי נמצא זמנית אצל משמר לצורך טיפול או מחקר. סוג הדו"ח יכול להיות מגוון, מטקסט שלם ועד לרישום גרפי עם כמה מילות הסבר. ניתן לחבר דו"חות קשורים. הדו"ח הכתוב יכלול תמיד מידע מזהה של הנכס התרבותי, כגון:
 - ש מספרי רישום למיניהם, או כתובת
 - ש הבעלים או האפוטרופוס הנכס
 - ש האמן / היוצר
 - ש נושא הנכס / כותרת / מיון מדעי
 - ש מידות
 - ש סימנים / כתוביות / תכונות בולטות
 - ש תאריך ייצור
 - ש האתר – מיקומו וגבולותיו
 - כל חלקי התייעוד, כתובים וגרפיים, יסומנו בבירור כדי שיישמרו היטב.
- ג. התנהלות מומלצת:
 - משמרים יחליטו יחד עם בעלי הנכס על היקף התייעוד בהתאם לסוג פעילות השימור, משמעות הנכס התרבותי, משאבים וחובות משפטיות, אם יש.
 - התייעוד ייכתב בלשון ובמונחים מקצועיים מקובלים, בתוספת הסברים לבעלי הנכס.

- דו"חות קודמים, דו"חות אוצרותיים, דו"חות מבנה ודו"חות חפירה ייכללו או יוזכרו בתיעוד.

ד. התנהלות מיוחדת:

מקרים אשר עלולים להשפיע על היקף או על צורת התיעוד:

ש מקרי חירום (אסונות טבע, איום להרס, טיפול של עזרה ראשונה)

ש טיפולים מינוריים

ש טיפולים דומים למכלול של חפצים

ש דו"חות מצב וסקרים

ש שימור מונע / אחזקה קבועה

25. תיעוד הבדיקה שלפני הטיפול (Documentation of Examination)

לפני כל התערבות יבדוק המשמר באופן מעמיק את הנכס התרבותי וירשום כל מידע חשוב. הרשימות והדו"חות הנובעים מהבדיקה והרישום יכללו: זיהוי של הנכס, תאריך הבדיקה, שם הבודק. כן יכללו בהם תיאור החומרים, המבנה, המצב והיסטוריה רלוונטית של הנכס.

א. רציונאל:

- שמירת מידע שעלול להיות מוסתר או ללכת לאיבוד בעקבות שימוש, טיפול או במשך הזמן

• התיעוד –

ש קובע נקודת ציון שעל פיה ניתן להעריך שינויים בנכס התרבותי

ש מגדיר את הצורך בפעילות שימורית כגון טיפול, שימור מונע

ש משמש בסיס למחקר נוסף או לקבלת החלטות (כגון רכישה, תצוגה, השאלה, תכנון אתר, מחקר)

ש מקדם תקשורת על טיבו של הנכס התרבותי, הטיפול בו, דפוסי בליה והשימוש בו

ב. מינימום התנהלות מקצועית מקובלת:

- צורת הדו"ח יכולה להיות מגוונת אך חייבת לכלול:

ש האינפורמציה המוזכרת לעיל, בסעיף 24

ש כל אינפורמציה הנאספת בזמן הבדיקות (כאשר יהיה ברור בדו"ח מהי אינפורמציה שהיא תוצאה של בדיקות ומהי איטרפרטציה של המתעד)

ש תיעוד אלמנטים נוספים (צורת אחסון מקורית, מסגרות של תמונות וכו')

ש מטרות הבדיקות המדווחות ונסיבותיהן, הקשר הבדיקות

ש שיטת הבדיקות

- אם הבדיקות הן למטרת טיפול, הדו"ח יכלול גם את:

ש תיאור המצב לפני הטיפול

ש ראיות לטיפולים קודמים, כולל הפניה לדו"חות קודמים

• אם יגרום הטיפול לשינוי במראה של הנכס התרבותי, יכלול הדו"ח תיעוד גרפי מתוארך, שיתאר את המצב לפני הטיפול.

ג. התנהלות מומלצת:

• מומלץ שהתיעוד יכלול:

ש תיעוד גרפי (כגון צילומים, דיאגרמות, רישומים, תכניות אדריכליות ועוד), המראה את מצב הנכס וכל פרטיו הרלוונטיים.

ש מידע מזהה

ש קנה מידה, לפי הצורך

ש הצילומים יכללו סקאלות צבע, מראה כיוון האור, מראה נקודת הראייה

• המשמר ישתדל לאסוף כל תיעוד קודם הקשור להיסטוריה השימורית של הפריט.

ד. התנהלות מיוחדת:

יש מצבים הדורשים דוקומנטציה פחותה. בכל מקרה הדוקומנטציה תכלול תמיד את זיהוי הפריט, שם המתעד ותאריך התיעוד.

בין המצבים האלה:

ש מצבי חירום שבהם התערבות נחוצה עוד לפני גמר התיעוד. רישומים שישמשו בעתיד לתיעוד (הקלטות, וידאו, רישומי שדה) ייעשו במקום ככל שהמצב יאפשר.

ש בדיקות של מספר רב של פריטים דומים במצבם וצורתם. יחידים הדורשים תיעוד מפורט יותר יתועדו בנפרד.

ש סקירת ממצאים שבה תיעוד ייצוגי מספק

ש בדיקה של פריט המורכב מאלמנטים רבים דומים, כמו ספר. מצב מיוחד של אחד ממרכיבי האובייקט ידרוש תיעוד נפרד.

ש בדיקה של מרכיב מסוים של אובייקט גדול ממדים, שם מספיקה התייחסות למדגם מייצג (למשל חלון אחד מתוך מבנה). המרכיב אשר מתועד חייב להיות ממוקד ומזוהה ביחס לשלם.

ש בדיקה של נכסי תרבות בסיכון

ש בדיקות שגרתיות לתחזוקת הפריט

26. תכנית טיפול (Treatment Plan)

אחרי בדיקת הפריט ולפני טיפול המשמר חייב לתכן צעדי טיפול.

צעדים אלה חייבים להסביר את הרציונאל של בחירת הטיפול, אפשרויות נוספות של טיפול, אם יש, וסיכונים הכרוכים בטיפול שנבחר. כאשר המצב מאפשר תוצג תכנית זו בפני בעל האובייקט.

א. רציונאל:

- תכנית עוזרת לארגן את מחשבות המטפל לקראת הטיפול.
 - תכנית מאפשרת להבהיר את מטרות הטיפול הנבחר ואת השלבים הדרושים.
 - תכנית מאפשרת לאשר שכל הגורמים נלקחו בחשבון (למשל: חומרים, עלויות).
- תכנית זו תשמש בסיס להידברות בין המשמר לבעל הנכס בנוגע לעלות הטיפול, ציפיות, יתרונות וסיכונים הכרוכים בטיפול.
- התכנית מבהירה את הטיפול המוצע ויכולה להוות בסיס מוצק לחוזה עם בעל הפריט. היא יכולה גם לשמש בסיס לדיון עם קולגות.

ב. מינימום התנהלות מקצועית מקובלת:

- התכנית חייבת להיות כתובה.
- התכנית צריכה לכלול:
 - ס הצעת תהליך העבודה
 - ס חומרים שימשו לשימור
 - ס זמן משוער לעבודה
 - ס עלות העבודה (כאשר זה רלוונטי)
- אם לא סוכם אחרת עם בעל הנכס, תוצג תכנית העבודה יחד עם תיעוד הבדיקות לשם קבלת אישורו של בעל הפריט.

ג. התנהלות מומלצת:

- גם אם קיימות הבנות בין המשמר לבעל הפריט, מומלץ לקבל אישור בכתב לתכנית טיפול.
- תכנית הטיפול תכלול:
 - ס הדרישות המינימאליות המצוינות לעיל
 - ס מטרות הטיפול ומגבלותיו
 - ס תועלת וסיכונים
 - ס תיאור כללי של תכונות החומרים שיהיו בשימוש
 - ס אפשרויות טיפול אחרות
 - ס סעיף בו מוסבר שעלולים להיות שינויים בתכנית לפי גילויים הנעשים תוך כדי טיפול

• כאשר יש צורך בטיפול חלקי כדי לתכנן את הטיפול הסופי, רצוי להכין תכנית כתובה לשלב ראשון זה, ולקבל עליה אישור.

• אם התכנית תתבצע על ידי משמר אחר מזה שהכין את התוכנית, יהיה דרוש אישור של כותב התכנית.

ד. התנהלות מיוחדת:

• במצבי חירום עשויה להיות נחוצה התערבות לפני כתיבה של תכנית טיפול ואישורה.

• טיפול במספר רב של פריטים דומים ידרוש תכנית למכלול כולו. יחידים החייבים בטיפול שונה יתוארו בתכנית טיפול נפרדת.

• תכניות טיפול לנכסי תרבות (כגון ספרים, גלימת נוצות, מעקה) המורכבים מאלמנטים דומים רבים, ייעשו לנכס כמכלול אחד. מצב מיוחד של אחד ממרכיבי האובייקט ידרוש תכנית נפרדת.

• טיפול במרכיב מסוים שבתוך של אובייקט גדול ממדים תחייב תכנית למרכיב ייצוגי.

27. תיעוד הטיפול (Documentation of Treatment)

א. רציונאל:

• להבטיח שמידע לגבי טיפול ומידע המתקבל תוך כדי טיפול יישמרו

• תיעוד מתוארך (כגון רשימות מעבדה, צילומים, יומני עבודה) והדו"ח שנכתב מתוך תיעוד זה, משמשים ל:

⌘ תיעוד תהליכי טיפול וסטיות מתכנית הטיפול המקורית

⌘ תיעוד חומרים שהוסרו או נוספו מנכס תרבותי

⌘ תיעוד שינויים בנכס הנובעים מהטיפול, כולל מצבו לאחר הטיפול

⌘ תיעוד מידע חדש על הנכס

⌘ מניעת טיפול ואנליזות מיותרים בעתיד

⌘ בסיס לתכנון טיפולים עתידיים, כולל שימור מונע

⌘ בסיס להערכת הבטיחות והאפקטיביות של חומרים, שיטות ונהלים

⌘ מתן עדות לפעילות המשמר

ב. מינימום התנהלות מקצועית מקובלת:

• דו"ח טיפול מתוארך, כולל שמות המשתתפים בעבודה, חייב להיערך תוך כדי טיפול. צורת הדו"ח יכולה להיות מגוונת, לפי הצורך (כגון רישומי מעבדה, תצלומים עם הערות, יומני עבודה). מידע המוקלט בקול, בווידיאו או במחשב חייב לעבור לדו"ח מודפס על נייר תוך זמן סביר.

• הדו"ח צריך לכלול כל דבר המתגלה תוך כדי טיפול, אשר יוסתר בתום הטיפול.

• רשימות מתוארכות יכללו גם את מראה החפץ לאחר הטיפול.

- מרשימות אלה יכין המשמר יכין דו"ח טיפול.
- דו"ח הטיפול יכלול את:
 - שם המשמר האחראי
 - תאריך הדו"ח
 - תאריך גמר הטיפול
 - מידע המזהה את החפץ (ראו סעיף 24ב')
 - תיאור מדויק ומלא של כל הטיפולים שבוצעו
 - סטיות מהטיפול שהוצע מראש
 - רשימת כל החומרים שנוספו ונשארים עם הנכס התרבותי אחרי גמר הטיפול, כולל שם היצרן, שם מסחרי ואם ידוע – השם או ההרכב הכימי
 - הרכב החומרים שהיו בשימוש תוך כדי הטיפול, שלא מתחברים עם הנכס התרבותי אך עלולים להשפיע בעתיד על בדיקות, תחזוקה וטיפול (כגון חומרי ניקוי, ממיסים, חומרי הלבנה, חומרי פעילי שטח, אנזימים, תמיסות אלקטרוליטיות, קומפרסים). מקור החומרים יירשם וכן שמם והרכבם.
 - תיאור חומר שהוסר במשך הטיפול, או שהוסתר ע"י הטיפול
 - כל מידע חדש על הנכס התרבותי שהתגלה תוך כדי טיפול
 - כל תיעוד ויזואלי, כגון תצלומים שנעשו לפני הטיפול, במהלכו ולאחר גמר הטיפול
- ג. התנהלות מומלצת:
 - שיטות וחומרים אשר נשקלו אך לא נבחרו בסופו של דבר לטיפול יפורטו בדו"ח, במיוחד אם הסיבות שלא נבחרו עשויות לעזור במקרים אחרים בעתיד.
 - שיטות טיפול אשר נבחרו, אבל שהיו להן מגבלות מסויימות, יתוארו בדו"ח
 - הדו"ח יכלול המלצות לתחזוקה ולטיפול מונע לעתיד.
 - כל תיעוד גרפי יכלול:
 - מידע המזהה את החפץ
 - תאריך
 - קנה מידה
 - סולם צבעים וגווני אפור
 - כדי ששינויים בהופעה של הנכס התרבותי יתועדו, תצלומים השוואתיים יצולמו בתנאים דומים של תאורה, גודל התמונה, רקע, זווית וכו'.
 - שמותיהם של משמרים ובעלי מקצוע אחרים, כולל יועצים וקבלנים, שעזרו בטיפול, יצוינו בדו"ח.

- אפשר לציין סיכום זמן הטיפול ועלויות כספיות

ד. התנהלות מיוחדת:

- במקרי חירום צריכים לנהל יומן עבודה ככל שהדבר אפשרי (ראו סעיף 24 ד'), ולהכין ממנו אחר כך דו"ח טיפול.
- יומני טיפול לקבוצות גדולות של חפצים / אלמנטים דומים יתעדו טיפולים כלליים על מגוניהם. דו"ח הטיפול יכול לתעד את הקבוצה כמכלול, אך יציין וריאציות במקרים שהיו. התיעוד הגרפי יכול לתעד חפצים / אלמנטים ייצוגיים.
- יומני טיפול ודו"חות טיפול לחפץ / אלמנט העשוי ממרכיבים דומים רבים (כגון ספרים, גלימות נוצות, מעקה) יתעדו וריאציות שבטיפול של מרכיבים מסוימים. אפשר שהתיעוד הגרפי יתעד מרכיבים ייצוגיים.
- ביומני טיפול ובדו"חות טיפול למרכיבים יחידים (כגון חלונות בניין, גלגלי קרון רכבת) של נכס תרבות גדול ומורכב, צריכים לציין בבירור את מיקום המרכיבים.
- לטיפולים קטנים ומינוריים אפשר שרשימות קצרות יבואו במקום דו"ח, בתנאי שהם כוללים:

ס מידע מזהה

ס תאריך

ס שם מבצע הטיפול

ס תיאור כללי של הטיפול

- הליכי תחזוקה שגרתיים כגון ניקוי מאבק, המתוארים בנוהל כתוב אינם דורשים דו"ח נוסף.
- טיפולים ניסיוניים, יוצאי דופן, או בעלי סיכון גבוה, עשויים לחייב דו"חות מפורטים במיוחד.
- יתועדו תהליכי קבלת החלטות שהם משמעותיים להבנת הטיפול בנכסי תרבות.

28. שמירת התיעוד (Preservation of Documentation) (

א. רציונאל:

חיוני לשמור בצורה נאותה על כל חומר תיעודי, שכן דו"חות הטיפול חשובים להמשך הטיפולים, להערכת מצב, למחקר, לתולדות מקצוע השימור ולהקטנת הצורך בגישה לנכסי התרבות עצמם.

ב. מינימום התנהלות מקצועית מקובלת:

- התיעוד חייב להיות מונפק על אמצעי מדיה קבועים, יציבים וקריאים. שמירת דו"חות רק בצורה אלקטרונית אינה מקובלת. יש להשתמש בשיטות הצילום היציבות ביותר האפשריות.
- התיעוד חייב להיות מאורגן, נגיש לאנשים המתאימים ושמור בתנאים סביבתיים נאותים.
- שני העתקים של התיעוד צריכים להישמר: אחד אצל בעל הנכס והשני אצל המשמר. המשמר ידגיש בפני בעל הנכס את חשיבות שמירת התיעוד יחד עם הנכס, גם אם הוא עובר לבעלים אחרים.

• בעלי הנכס יתבקשו לחתום על הסכם המתיר נגישות לתיעוד ע"י משמרים ובעלי מקצועות קשורים וע"י בעלים לעתיד. במוסדות ציבור אין הדבר נחוץ, מכיוון שהם פועלים לפי נהלים ותקנות המגדירים את נושא הנגישות.

• בעלים חדשים של נכסי תרבות יקבלו עותקים של התיעוד תוך זמן סביר.

ג. התנהלות מומלצת:

• התיעוד יעשה על נייר איכותי, לא חומצי.

• המשמר ישמור תצלומים מקוריים (תשליל או שקף צבע).

• תיעוד מוקלט או אלקטרוני יצורת תיעוד המחייבת מכשור מיוחד לקריאתו, יכולים להוות תוספת לתיעוד קבוע, אך לא יחליפו אותו.

• בעל הנכס יקבל מהמשמר המלצות לגבי תחזוקה ושימוש בתיעוד הנמסר לו. רצוי לצרף לתיעוד את שם המשמר ואת תקציר הטיפול כדי לאבטח שהתיעוד יישמר לאורך זמן.

• בתוך מוסדות ייחשב תיעוד שימור כחלק מארכיוני המוסד. משמרים יעבדו עם ארכיונאים כדי לפתח מדיניות שמירת תיעוד.

• משמרים פרטיים ישמרו על תיעוד לאורך חייהם המקצועיים. אם העסק עובר לידיים אחרות, יעבור גם התיעוד. אם העסק ייסגר, ינסה המשמר להעביר את התיעוד לארכיון כלשהו. אם אין הדבר אפשרי יודיע המשמר על כך לאיגוד המשמרים.

• יש לעקוב אחר נהלי ארגון ושימור מידע תיעודי, המפורסמים מדי פעם ע"י ארכיונאים מקצועיים.

ד. התנהלות מיוחדת:

במקרים מסוימים, כאשר אין אפשרות אחרת, חומרים מתבלים כגון הדפסי שמש או צילומי פולרואיד יכולים לשמש לתיעוד. חשוב לעשות מאמץ להעביר מידע כזה למדיה יותר יציבה.

29. מקרי חירום (Emergency Situations))

א. רציונאל:

במקרי חירום נדרשות תגובות מיידיות של משמרים כדי להציל נכסי תרבות. היצמדות לנהלים קשיחים עלולה לסכן את נכסי התרבות, כאשר התנאים מצמצמים משאבים, תנאי עבודה, איוש תפקידים, זמן וכו'.

ב. מינימום התנהלות מקצועית מקובלת:

• משמרים העובדים במוסדות יכירו את נהלי החירום.

• משמרים יפעלו למען יצירה ועדכון נהלי חירום.

• בפועל למען הצלת נכסי תרבות, ישקול המשמר קודם כול את ערך חיי האדם.

• הקוד האתי מדריך את המשמרים לפעול בתוך תחום התמחותם, אך במקרי חירום יביאו משמרים ידע כללי העשוי לתרום גם מעבר לתחום ההתמחות.

• במקרי חירום יפעלו משמרים לפי הנהלים המתוארים ב"התנהלות מיוחדת" שבסעיפים 4א', 4ג', 4ד', 5, 6, 7, 8, 22, 24, 25, 26, 27.

- בהערכות ראשוניות הנעשות במקרי חירום, חשוב לזכור בתהליכי קבלת החלטות את חשיבות העבודה המשותפת עם בעלי מקצוע הקשורים לשימור.

- בעקבות מקרה חירום יכינו כל המשמרים שהיו קשורים לאירוע דו"ח המתאר את המקרה, את ההחלטות שנתקבלו ואת הפעולות שנעשו למען שמירת נכסי התרבות.

ג. התנהלות מומלצת:

- מקרי חירום עלולים להפוך לאסונות בעקבות תכנון או הכשרה לקויים. לכן על המשמרים להכיר את הספרות הנוגעת למקרי חירום ולצבור מידע וניסיון בהשתלמויות למיניהן.

- בתוך מוסדות ישתתפו משמרים בצוותים המכינים תכניות למקרי חירום.